Бухы оронуудай пролетаринар, нэгдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 133 (4769)
ВОСКРЕСЕНЬЕ
ИЮЛИИН
8
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Тракторна хүдэлмэринүүдэйнгээ жэлэй түсэб болзорhоо урид эрхим шанартайгаар дүүргэhэн республикын түрүү Саянтын машинно-тракторна станциин коллективтэ халуун амаршалга хүргэе!

Республикын бүхы МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, саянтынхидай түрүү ажалые халан абажа, тэдэнэртэй зэргэшэгты!

Авангардынхидай үүсхэлые халуунаар дэмжэе!

Үбhэхуряалга ба силос даралга болон тэжээлэй бусад бэлэдхэлнүүдые богони болзор соо эрхим шанартайгаар үнгэргэхые уряалhан Иволгын аймагай «Авангард» гэжэ хүдөө-ажалай артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозникуудай Бурят-Монгол АССР-эй эрэгтэй эмэгтэй бүхы колхозникуудта хандаhан хандалга манай газетын үсэгэлдэрэй номерто толилогдоhон байна. «Авангардынхид» болбол үбhэхуряалгые июлиин 1-дэ эхилжэ, тэрэнээ байгша оной августын 15-hаа хожомдуулангүй дүүргэхэ, тэжээл бэлэдхэхэ бүхы түсэбүүдые валова сборой талаар эрхим шанартайгаар дүүргэхэ ба силос дараха набшаhата, витаминна тэжээлнүүдые суглуулха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэхэ, таряахуряалгада бэлэдхэлые түргэн дүүргэхэ мэтын социалистическэ уялгануудые абажа, республикын бүхы колхозникуудые уряалба. Тиигээд байхада «авангардынхидай» энэ үүсхэлые республикын бүхы колхозникууд халуунаар дэмжэжэ, алуу малдаа садхалан тэжээл бэлэдхэхэ зайлашагүй шухала хэрэгтэ эдибхитэйгээр оролсохо болоно.

Иволгын аймагай «Авангард» артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозникуудай хандалга тухай ВКП(б)-обкомой бюрогой тогтоолой ёhоор ВКП(б)-гэй айкомууд болбол үбhэхуряалга ба силос даралгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэмжээнүүдые бүхы колхозуудаар хараалуулан, тэдэнэрэй дундахи социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадал нютаг бүхэнөөр хангаха болоно. ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолоор hайшаагдаhан «авангардынхидай» энэ үүсхэлээр 1945 ондо сабшалангай үндэр ургаса хуряажа, алуу малаа садхалан тэжээлээр хангахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоогүй нэгэшье колхоз, бригада ферма ба колхозник үлдэхэ ёhогүй.

Манай республикын хүдөө ажалай гол hалбари малажал байhан туладань республикын партийна, советскэ газартаряалангай бүхы органууд үбhэхуряалгые богони болзор соо, hогооборишье үлөөнгүйгөөр хуряажа абаха хэрэгтэ эгээл шухала анхаралаа табиха байна. Мүнөө жэлэй тарилгын эртүүр эдеэшэхэ байhанай дашарамда үбhэ ногооной хуряалгые урда үрдынхиhаа түргэнөөр дүүргэхэ болонобди.

Үбhэхуряалгын бэлэдхэлые шалгаха гүрэнэй комиссинуудай хүдэлмэриин дүнгүүд дээрэhээ харахада, Хориин, Иволгын, Сэлэнгын, Зэдын ба бусад аймагуудай колхозууд хуряалгадаа хүсэд бэлэдхэлтэй байба. Тэрэшэлэн гүрэнэй комиссинууд олохон аймагуудай үбhэхуряалгада бэлэдхэлэй ехэхэн дутуунуудые элирүүлээ. Зарим аймагуудай колхозууд сенокосилка ба морин тармуур, гар зэр зэмсэгүүдые аяар мүнөө хүртэр хүсэд бэлэдхээгүй байhаар. Мүнөө үбhэхуряалгын эхилжэ байhан үедэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые дүүргээгүй байhан ябадал юу харуулнаб гэхэдэ, иимэ нобшо байдалтай аймаг ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ажахын энэ шухала кампанида харюусалгагүйгөөр хандаhые элирхээлбэ. Хуряалгада хүсэд бэлэн болоодүй байгаа колхоз ба бригаданууд аймагуудтахи партийна советскэ газартаряалангай органуудай туhаламжа доро дутуу дундануудаа хуряалга эхилхэтээ пэгэн доро усадхаха зэргэтэй.

Үбhэхуряаха, силос дараха, набшаhата болон бусад тэжээлнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэриин болзорнууд үнгэржэ байна. Зарим аймагуудhаа үбhэхуряалга эхилhэн тухай мэдээсэлнүүд орожо байна. Кабанскын олонхи колхозууд үбhэхуряалгада эрхим шанартайгаар бэлэдхээд, түрүүшын бухалнуудые жэрылгэжэ эхилбэ. Тус аймагай колхозууд 1.000 центнер набшаhата тэжээл бэлэдхэhэн ба 500 гаран тонно силос дараhан байха юм. Хориин, Түнхэнэй, Мухаршэбэрэй, Иволгын хэдэ-хэдэн колхозууд бүhэхуряалгадаа оронхой.

Нютагуудтахи партийна, советскэ организациин «авангардынхидай» үүсхэлые колхозник бүхэндэ ойлгуулхатаяа нэтэн доро, тэдэнэртэ «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалые улам саашань хүгжүүлхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Совнаркомой 1944 оной августын 7-ой тогтоол ба «Үбhэ сабшалга ба силос даралгын түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө натураарынь нэмэлтэ түлбэри үгэхэ тухай» БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолые ушөө дахин хэлэжэ үгэхэ зорилготой.

Үбhэхуряалгада бүхы колхозникуудые элсүүлхын зорилгоор, колхоз бүхэндэ хүүгэдэй ясли ба талмай эмхидхэхэ шухала.

Үбhэхуряалгын график заатагүй дүүргэхын хажуугаар эрхим шанарта гол анхарал табигдаха ёhотой. Колхоз бүхэндэ хабаатай шугы бургааhанай оёор, ойн сооргхой гэхэ мэтын газарай үбhэ ногоон бүгэдэ сабшагдаха зэргэтэй. Сабшалга ба hурилэлгэ хоёрой хоорондо забhар гаргахагүйн туладa колхоз бүхэн эртээнhээ хойшо бүхы хүсэеэ тааралдуулха болоно. Аймагай газарай таhагуудай главна ба участково зоотехникүүд үбhэхуряалгын ба силос таралгын шанар ба темпые үдэр бүри шалгажа байха уялгатай.

ВКП(б)-гэй обкомой XIX пленум болбол республикын ажахын эгээл шухала hалбари болохо малажалые хүгжүүлхэ хэрэгтэ шухала анхаралаа табихыень партийна, советскэ газартаряалангай органууд ба колхозуудай түрүүшын зорилго болгоhон байха юм. Энээниие дүүргэхын тулада колхоз бүхэн «авангардынхидай» уряалаар социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, hүрэг малдаа садхалан тэжээл бэлэдхэн, тоо толгойень олошоруулха, ашаг шэмыень арбидхаха зорилготой.

Саянтын МТС тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэб дүүргэбэ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэhэн түүхэтэ амжалтануудаар омгорхоhон Саянтын машинно-тракторна станциин коллектив унаhан малгайгаа абангүйгөөр ажаллажа, тракторна хүдэлмэринүүдэйнгөө жэлэй түсэб байгша оной июлиин 1-дэ болзорhоо урид 100,1 процент эрхим шанартайгаар дүүргэбэ. 10.580 гектар түсэбэй орондо 10.595 га элдүүрилhэн байха юм.

Бүхы хүдэлмэриин түсэбүүд: хабарай хахалалга—147,7 процент, тарилга—138,1 процент, хабарай культиваци—110,6 процент, парай нэгэдэхи хахалалга—109,1 процент дүүргэгдэhэн байна.

Б. С. Дымбрылов, Г. Ц. Базаров, Б. Б. Вампилова, Г. Б. Нимацыренова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригаданууд илангаяа шалгаржа гараа. Тэрэшэлэн трактористнууд П. Д. Бимбаев, Д. Бадмаева, Д. Жамбалова, Р. Ц. Раднаева, Е. Гомбоев, Х. Гомбоева, Ц. Дашинимаева, Р. Нанзытова, Б. Жалсараев, Л. Ц. Нимаева гэгшэд амжалтатайгаар хүдэлмэрилhэн байна.

Тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэб болзорhоо урид эрхим шанартайгаар дүүргээд байhан Саянтын МТС-эй коллектив парай хоёрдохи хахалалга, таряахуряалга, намарай пар хахалалга гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдые саг болзор сооньдүүргэхээр зоригжобод.

hаяхан Саянтын МТС-эй коллектив тракторна хүдэлмэринүүдэйнгээ жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэhэн тухайгаа республикын правительствода рапорт үгэhэн байна.

Тиин, БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ нүхэр Иванов, ВКП(б)-гэй обкомой секретарь нүхэр Лобсанов, БМАССР-эй Газартаряалангай Нарком нүхэр Дубровский гэгшэд Саянтын МТС-эй коллективтэ амаршалгын телеграмма үгэбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар" гэжэ орденууд ба „Эхын медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэhөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй нэрэhөө шагнаха гэбэл:

Юhэн хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АФАНАСЬЕВА Елена Романовнае—Бичурын аймагай «Безбожник» колхозой колхозница.
2. ИВАНОВА Хритинья Васильевнае—Бичурын аймагай «Красная Заря» колхозой колхозница.

Найман хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АФАНАСЬЕВА Варвара Егоровнае—Бичурын аймагай, «Красная Заря» колхозой колхозница.
2. БЕЛЫХ Аксинья Ивановнае—Бичурын аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. ДЕРЯБИНА Марфа Михеевнае—Бичурын аймагай, Круминай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
4. ДЕРЮГИНА Анна Герасимовнае—Бичурын аймагай Рогозиной нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. ИСТОМИНА Аграфена Ивановнае—Бичурын аймагай Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
6. МОНАСТЫРЩИНА Анна Леонтьевнае—Бичурын аймагай «Искра» колхозой колхозница.

Долоон хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ГАВРИЛОВА Евдокия Ивановнае—Бичурын аймагай, «Сталинский путь» колхозой колхозница.
2. ЗАЦЕПИНА Марфа Антоновнае—Бичурын аймагай, Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
3. МЯКОТИНА Татьяна Евгеньевнае—Бичурын аймагай, «Искра» колхозой колхозница.
4. ПОНАМАРЕВА Александра Петровнае—Бичурын аймагай «Новый Мир» колхозой колхозница.
5. ПЕРЕЛЫГИНА Афимья Аниковнае—Бичурын аймагай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
6. ПОЛУЯНОВА Капиталина Григорьевнае—Бичурын аймагай «Искра» колхозой колхозница.
7. СИДОРОВА Анфиса Яковлевнае—Бичурын аймагай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
8. САВЕЛЬЕВА Пистемея Леоновнае—Бичурын аймагай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
9. СОБЕННИКОВА Великанида Васильевнае—Бичурын аймагай «Искра» колхозой колхозница.

Зургаан хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. БАННОВА Акулина Феопеновнае—Кяхтын аймагай, «Красное Знамя» колхозой колхозница.
2. БАННОВА Харитинья Гордеевнае—Кяхтын аймагай, «Красное Знамя» колхозой колхозница.
3. БАННОВА Варвара Тимофеевнае—Кяхтын аймагай «Красное Знамя» колхозой колхозница.
4. ГИЛЬМУТДИНОВА Гаффа Хафиевнае—Кяхтын аймагай «Красное Знамя» колхозой колхозница.
5. КУЛАКОВА Антонина Степановнае—Кяхтын аймагай «Улан-Табангут» колхозой колхозница.
6. ОВСЯНКИНА Клавдия Васильевнае—Кяхтын аймагай Калининное тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
7. ФИЛАТОВА Мария Ивановнае—Кяхтын аймагай. Усть-Кяхтын Промкомбинатай хүдэлмэришэн.

Табан хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. БУХАЛЬЦЕВА Наталья Демидовнае—Кяхтын аймагай инвалидуудай Усть-Кяхтинска гэрэй хүдэлмэришэн.
2. БАННОВА Анастасия Радионовнае—Кяхтын аймагай, «Красное Знамя» колхозой колхозница.
3. БАННОВА Степанида Васильевнае—Кяхтын аймагай «Красное Знамя» колхозой колхозница.
4. БАННОВА Мария Афанасьевнае—Кяхтын аймагай. «Красное Знамя» колхозой колхозница.
5. ВОЛОСАТОВА Марфа Степановнае—Сэлэнгын аймагай. Селендума тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
6. ВОРОНЦОВА Агафья Протасовнае—Бичурын аймагай, «Борец Октября» колхозой колхозница.
7. ДЕРЯБИНА Фёдосья Тихоновнае—Кяхтын аймагай, «Красное Знамя» колхозой колхозница.
8. ДОРЖИЕВА Жигмыт Цыреновнае—Кяхтын аймагай, «Улан-Табангут» колхозой колхозница.
9. ЕРАНСКАЯ Евдокия Прокопьевнае—Сэлэнгын аймагай, Билютай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
10. ЖАРНАКОВА Татьяна Тимофеевнае—Сэлэнгын аймагай, «7-е ноября» колхозой колхозница.
11. ИШИГЕНОВА Булган Бухаевнае—Байкало-Кударын аймагай «Политотдел» колхозой колхозница.
12. КОНОВА Анфиза Фалеевнае—Бичурын аймагай «Искра» колхозой колхозница.
13. КОЗЛОВА Ефросинья Ивановнае—Сэлэнгын аймагай «XVIII партсъезд» колхозой колхозница.
14. НУРТДИНОВА Зупра Низамиевнае—Кяхтын аймагай, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
15. НЕВОЛИНА Екатерина Николаевнае—Кяхтын аймагай, Кяхтын МТС-эй хүдэлмэришэн.
16. РИНЧИНОВА Сыпылма—Сэлэнгын аймагай, Ново-Селенгинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
17. СЕРЯВИНА Татьяна Матвеевнае—Бичурын аймагай «Борец Октября» колхозой колхозница.
18. САМОКРУТОВА Фёкла Георгиевнае—Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
19. ТЕТЕРИНА Людмила Кузьминичнае—Бичурын аймагай, «Борец Октября» колхозой колхозница.
20. ТКАЧЕВА Устинья Гавриловнае—Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
21. ЦАНИНА Степанида Степановнае—Кяхтын аймагай, Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
22. ЩЕРБИНА Васса Дмитриевнае—Бичурын аймагай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ В. МОНКЕТОВ.
1945 оной июниин 6. Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.

И. В. Сталин Маршал Чойбалсантай хөөрэлдэбэ

Июлиин 5-да СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин Монгол Арад Республикын премьер-министр маршал Чойбалсантай хөөрэлдэhэн байна.

Тэрэ хөөрэлдөөн болоходо СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотов болон МНР-дэ hуугаа СССР-эй элшэн түлөөлэгшэ И. А. Иванов байлсаба.

Дайлалдажа байгаа армиhаа албанhаа табигдагшадта зээлэр мүнгэ үгэхэ тухай

Дайлалдажа байгаа армиин личнэ составай наhажаал болоhон хүнүүдые албанhаа табиха тухай СССР-эй Верховно Соведэй сессеэр баталагдаhан закон халаа албанhаа табигдаhан аад немецкэ эзэмдэлгэhээ хохидоhон районуудта hуудаг хүнүүдэй гэр байра шэнээр бариха ба hэльбэн заhаха гээд байгаа hаань, мүнгэ зээлэр үгэхыень коммунальна ба гэр байрын барилгые финансироалха бүхэсоюзна банкые (Цекобанк) уялгаhан байгаа.

ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, Цекомбанкын эрхилэгшэ А. А. Возяков гэгшэ энэ мүнгэ зээлэр үгэхэ гурим ба услови тухай мэдээсэhэн байна.

—Городууд болон хүдэлмэришэдэй посёлогуудта энэ зээлилгын мүнгэн халаа коммунальна банк болон тэдэнэй таhагуудаар дамжажа үгтэхэ болоно, тиихэдээ комбанкын үгы байhан газарта Госбанкын таhагуудаар, хүдөө нютагуудта сельхозбанкаар дамжажа үгтэхэ гуримтай.

Зээлээр үгтэхэ мүнгэнэй хэмжээ хадаа 5-hаа 10 жэл хүртэр бусааха болзортойгоор 5-hаа 10 мянган түхэриг хүртэр үгтэхэ гэжэ законоор хараалагданхай. Банк болбол зээлээр үгтэhэн мүнгэнэй түлөө жэлдээ хоёр процент тухай бишихан процент абтажа байха юм. Зээлиин мүнгэн ажалшадай депутадуудай уездна, городской, районно болон волостной соведүүдэй исполкомуудай шиидхэбэреэр үгтэхэ зэргэтэй. Албанhаа табигдагшад хүдэлжэ байhан газарhаан сэхэ зээлилгын мүнгэ абажа шадаха.

Зээлилгын мүнгэ абаха дээрээ албанhаа табигдагшад тусхай уялга үгэхэ ба тэрээндэ хэмжэгдэжэ үгтэhэн газарай участок тухай справка гү, али гэр байраа заhаха гэhэн зүбшөөрэлгые харуулха ёhотой. Гэр бариха газараа ба барилгын хэрэгсэл бэлдэхын тулада зээлээр абтаха мүнгэнhөөн 15 процентыень авансаар абажа шадаха. Тэрээнhээ хойшо абаhан мүнгөө барилгада хэрэглэhыень гэршэлhэн справкаар мүнгэ абажа байха зэргэтэй.

Зээлээр мүнгэ абаха гэжэ хандаhан албанhаа табигдагшадта банкын хүдэлмэришэдэй зүгhөө анхаралтайгаар хандаха тухай заабари үгтэнхэй. Мүнгэ үгэхэ ба анхаралтайгаар хандаха тухай заабари үгтэнхэй. Мүнгэ үгэхэ ба документнүүдые зохёохо асуудалнууд түргэнөөр ба тодо hонороор шиидхэгдэжэ байха зэргэтэй. Немецкэ эзэмдэлгэhээ хохидоhон районуудта бии байhан банкнуудта хүдэлхэ мэргэжэлтэй кадрнуудые hурган бэлдэхэ тушаа богони болзорой курс эмхидхэгдэхэнь.

Албанhаа табигдагшадта мүнгэ зээлээр үгэхэ асуудал тушаа банкнуудай нютагуудтахи хүдэлмэришэдтэ заабари үгэхэ зүблөөн мэтэ hаяар болохо байна.

—Правительство болбол албанhаа табигдагшадта зээлээр үгэхэ угаа ехэ мүнгэ гаргаба. Албанhаа табигдагшад гэр бариха гү, али hэльбэн заhаха гээд байбал бүгэдөөрөө хүсэд хангагдаха байна гэжэ нүхэр Возяков хэлээ. (ТАСС)

Шэнэ театр

Воронежско областиин Калач городой уранhайханай самодеятельностиин коллектив 10 гаран жэл соо хүдэлмэрилжэ, профессиональна театр болоторoo ургаба. Тус коллективэй хуушанай член 6? наhатай Иван Павленко—режиссёрой туhалагшаар, Георгий Нестеренко—уранhайханай частиин хүтэлбэрилэгшөөр томилогдоо.

Тус театрай байшан хадаа дайнай үдэрнүүдтэ городой ажалшадай хүсөөр баригдаhан байна. (ТАСС).

Улаан Армиин офицерскэ составта ба генералнуудта сэрэгэй нэрэзэргэ олгохо тухай

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоол

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоохонь хадаа:

Гүрэнэй Оборонын Комитедэй 1943 оной февралиин 4-эй тогтоолоор бии болгогдоhон сэрэгэй нэрэзэргые доро дурсагдаhан хүнүүдтэ олгохо гэбэл:

ЮСТИЦИИН ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ гэhэн нэрэзэргые

Афанасьев Николай Порфирьевичтэ

Вавилов Афанасий Петровичто

ЮСТИЦИИН ГЕНЕРАЛ-МАЙОР гэhэн нэрэзэргые

Хохлов Николай Ивановичта.

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшэ И. СТАЛИН.
СССР-эй Совнаркомой Хэрэгүүдые Эрхилэгшэ Я. ЧАДАЕВ.
Москва, Кремль. 1945 оной июлиин 5.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Румыниин король Михай I гэгшые „Илалта" гэжэ орденоор шагнаха тухай

Германиин диилдэхэ ябадалай үшөө тодорооодүй байха сагта гитлеровскэ Германиhаа hалажа, Нэгэдэмэл Нацануудтай союз байгуулха тээшэнь Румыниин политикые эрид шууд хубилган заларуулhан эрэлхэг зориг гаргаhанайнь түлөө Румыниин Король Тэдэ Дээдэ түрэлтэ **Михай I** гэгшые

«ИЛАЛТА» ГЭЖЭ ОРДЕНООР шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль. 1945 оной июлиин 6.

Манай республикын hонин

МЕТАЛЛ ОЛЗОБОРИЛОГШОДТО hУРАГШАД ТУhАЛНА

Закаменай аймагай Инкурска хүсэд бэшэ дунда hургуулиин hурагшад болон пионернүүд зунайгаа амаралтын үедэ Зэдын комбинадай металл олзобориогшодой бригадануудта ошожо туhалха гэжэ шиидэбэ.

Тиигээд тус hургуулиин hурагшад металл олзоборилжо эхилээ. hурагшад Шубин, Силин, Игнатов болон бусад олон hурагшад эдибхитэйгээр хүдэлмэрилнэ. 6-дахи классай эрхим hурагша Зина Горбачева үдэртөө хоёр килограмм хүртэр металл олзоборилно.

Тус hургуулиин коллектив хадаа үдэртөө 200 килограммаhаа бага бэшээр концентрат олзоборилхо гэжэ комбинадай бүхы hургуулинуудай hурагшадые уряалhан байна.

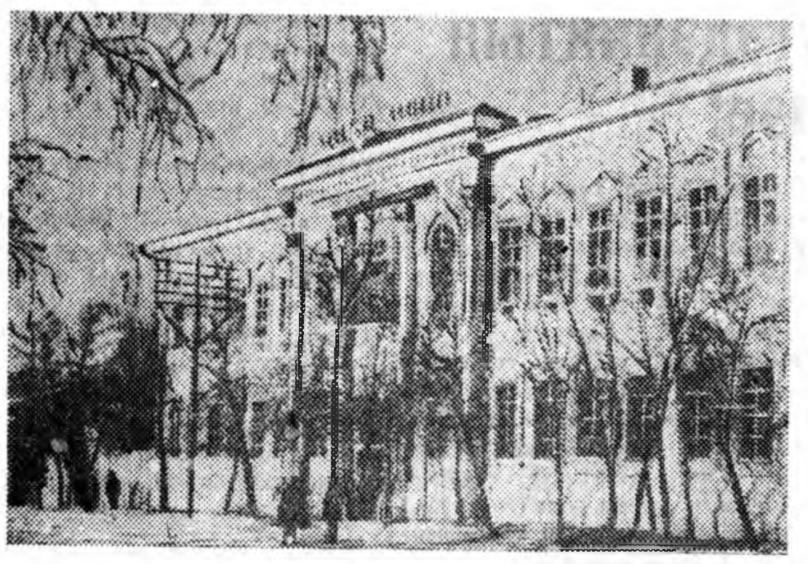
ЗАЛУУ БАГШАНАР

Гүрэнэй экзамен барижа, Улан-Удын Педагогическа училищиин 11 студентнүүд дүүргэжэ гараба. Тэдэнэр хадаа республикын аймагуудай эхин hургуулинуудта эльгээгдэжэ, тэндэ шэнэ hуралсалай жэлhээ эхилжэ хүдэлмэрилхэ байна.

3.000 ҮНДЭГЭ

Тарбагатайн аймагай Нижний-Жирим тосхоной Сельпогой наймаашан С. М. Русина гэгшэ гүрэндэ үндэгэ худалдаха ехэхэн ойлгуулалтын хүдэлмэриие тэндэхи зонойнгоо дунда хэhэн байгаа.

Энээнэйнгээ ашаар нүхэр Русина 3.000 үндэгэ гүрэндэ худалдажа абаа.

Академик Обручевой нэрэмжэтэ Кяхтын түүхэ ба нютаг шэнжэлхэ музей гансахан республика соогоо бэшэ, мүн тэрэнэй саада тээшье олондо мэдэгдэхэ болонхой. Энэ музейн директор нүхэр Орлова гэгшэ Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: музейн байшан.

Республикын аймагууд болон городуудаар физкультурнигай бүхэсоюзна үдэрые үнгэргэхэ тухай

1945 оной августын 12-то республикын аймагууд болон городуудта физкультурнигай Бүхэсоюзна Үдэрые hайндэрлэжэ үнгэргэхэ гэжэ БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет тогтообо.

Республикын аймагууд болон городуудта физкультурнигай Бүхэсоюзна Үдэрые hайндэрлэжэ үнгэргэхэ ба тэрээндэ бэлэдхэлые хүтэлбэрилхын түлөө иимэ составтай республиканска комисси байгуулагдаба гэбэл: нүхэдүүд Крылов (БМАССР-эй СНК-гэй түрүүлэгшын орлогшо—комиссиин түрүүлэгшэ), Халеев (ВКП(б)-гэй горком), Чухарин (сэрэгэй гарнизон), Солодов (БМАССР-эй НКВД), Гаськов (ВЛКСМ-эй обком), Альпман (физкультура ба спортын комитет), Фролов (ВЛКСМ-эй горком) болоно.

Физкультурнигай Бүхэсоюзна Үдэртэ дашарамдуулагдан 1945 оной августын 13-да хүнгэн атлетикээр республиканска мүрысөөн болохонь. Тэрэнэй программада сур харбаан болон бурят барилдаан ороно.

hаяхан болоhон городской мүрысөөндэ плаhан спортивна обществонууд болон коллективүүд тус мүрысөөндэ тон нарииваар бэлэдхэжэ байна.

ШЭНЭ НОМУУД

Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэл шэнэ номуудые хэблэн гаргажа байна.

«Зүрхэнэй ошон» гэжэ орденто уранзохёолшо Хоца Намсараевай, «Гвардеецүүд»—Чимит Цыдендамбаевай, «Постдо»—Бато Базароной номууд хэблэгдэжэ байна.

Тэрэшэлэн ботаника, арифметика гэхэ зэргын hургуулиин учебнигууд хэблэгдэжэ эхилэнхэй. Поповой зохёоhон IV-дэхи классын арифметикын ном хэблэлhээ hаяхан гараба.

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГТА ПИЩЕКОМБИНАТ ЭМХИДХЭГДЭХЭ БОЛОБО

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоолой ёhоор, Түнхэнэй аймагай Кырен гэжэ тосхондо аймагай пищекомбинат эмхидхэгдэхэ болоо.

Тус комбинат хадаа 1945 оной июлиин 15-hаа эхилжэ Түнхэнэй мельпищекомбинадай база дээрэ эмхидхэгдэхэ байна.

ФИЗКУЛЬТУРЫН ИНСТРУКТОРНУУДАЙ КУРСА НЭЭГДЭБЭ

БМАССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи физкультура ба спортые эрхилхэ Комитет физкультурын инструкторнуудай 2,5 hарын курса нээбэ.

Тус курсда республикын олонхи аймагуудhаа нэжээд хүн ерэнхэй. Хамта дээрээ 22 хүн hурана. Тэдэнэр хадаа сентябриин нэгэндэ занятияа дүүргэжэ, өөрынгөө организацинууд болон коллективүүдтэ ошожо хүдэлмэрилхэ байна.

Ороohото культурануудай урhэнэй шэнэ сортнууд Гурэнэй сортовой фондын Ленинско-Кузнецкэ участогууд дээрэ (Кемеровскэ область) амжалтатай hайнаар туршагдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: участогые даагша агроном З. А. Овсянников гэгшэ Сибириин убэлэй хүйтэнние заашье гэмтэлгүй тэсэжэ гараhан «омка» гэжэ хара таряае үзэжэ байна.

А. Фатеевэй фото (ТАСС-эй фотохронико).

„Авангардынхидай“ уряалаар

Республикын колхозууд убhэхуряалгадаа эршэмтэйгээр орожо байна

„Иволгынхидай“ уряалые халуунаар дэмжэбэ

КАБАНСК. **Телефоноор абтаба).** Аймагай колхозууд убhэхуряалга ба силос даралгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэхые уряалан, республикын бүхы колхознигуудта хандаhан Иволгын аймагай «Авангард» гэжэ хүдөө ажалай артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ байна. «Авангардынхидай» уряалай радиогоор тунхаглагдаhан дары хэдэн колхозуудаар хамтын суглаан үнгэргэгдэжэ, тэрээндэ хабаадагшад убhэхуряалгые богони болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялгануудые абажа социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсобод.

Убhэхуряалгые июлиин 1-дэ эхилжэ, тэрэниие августын 15-да дүүргэхэ гэжэ уряалhан «авангардынхидай» хандалгын 1-дэхи пунктые бэелүүлэн, Кабанскын олохон колхозууд убhэ сабшажа эхилбэ. hүүлэй үдэрнүүдтэ 10 hайса гарап колхозууд ургасатай сабшалангаа түүбэрилэн сабшажа захалhан байха юм. Тэрэшэлэн тус аймагай олонхи колхозууд силос даража ба набшаhата болон бусад тэжээлнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ шиидэжэ ороhон байха юм.

«Авангардынхидай» уряалые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаhан суглаануудта хабаадаhан колхозник бүхэн тус хандалгые халуунаар угтажа, убhэхуряалга дээрэ үдэрэйнгөө нормонуудые саг үргэлжэ hайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэхэ уялгануудые абанад.

Тэрэшэлэн малажалай фермэгүүртын хүдэлмэрилэгшэд дээрэхи хандалгые зүбшэн хэлсэжэ hайшаагаад, hүрэг малаа шэмэтэй hайхан убhэ тэжээлээр хангаха али болохо хэмжээнүүдые абажа байна.

Аймагай колхозуудаар тус хандалгые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлhөөр.

Түрүү колхоздо Улаан туг барюулагдаба

ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айком ба аймгүйсэдком болбол hаяхан малажалай талаар колхозууд хоорондын социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые хаража үзээд, малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор —100 процент, эбэртэ бодо малаар —106 процент, хони ямаагаар — 148 процент дүүргэhэн «Улаан Темник» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыдыпов), партийна организациин секретарь нүхэр Улымжиев) ВКП(б)-гэй айком ба аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулба.

Дамжуулгын Улаан туг абаха кандидадта Тамчын сомоной «Социализм» колхоз түрүүлэгшэнь нүхэр Санжанов, партийна организациинь секретарь нүхэр Будажапова) баталагдаа.

Адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэжэ, аймаг соогоо түрүү hүүри эзэлhэн эдэ, колхозуудай гэшүүд тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа, садхалан убэлжэлгэ хангаха хэрэгтэ эршэмтэйгээр оролсобо. Эдэ колхозуудай гэшүүд убhэхуряалга ба силос даралгые амжалтатайгаар үнгэргэхые уряалhан Иволгын аймагай «Авангард» артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай хандалгые халуунаар угтажа, тэжээл бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдые эрхим болзорнуудта, hайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө барандаа мүрысэбэд.

Сод. ШАРАПОВ.

МТФ-гэй малшадай харюу

ПЕТРОПАВЛОВКА. **(Телефоноор абтаба).** «Улаан Үшөөтэ» колхозой hүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд убhэхуряалгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ тухай Иволгын аймагай «Авангард» артелиин гэшүүдэй республикын бүхы эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудта хандаhан уряалые зүбшэн хэлсэжэ hайшаагаад, адуу малаа садхалан тэжээлээр хангаха бүхы хэмжээнүүдые хараалhан социалистическэ уялгануудые абажа, өөhэд хоорондоо мүрысэбэ.

Тус фермын малшад убhэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, hүрэг малаа садхалан убэлжүүлхын түлөө бүхы хабаяа гаргана. Эдэнэр өөhэдынгөө хүсөөр фермэ шадарай участогта 10 гектар овёс, 3 га турнепс тарихан байха юм.

Мүнөө эдэ малшад «авангардынхидай» хандалгада харюу болгон убhэхуряалгада барандаа хабаадалсажа, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ энэ гэhээр оролсохоби гэhэн социалистическэ уялгануудые нэгэн дуугаар баталан абабад.

Б. ЦЫРЕНОВА.

Үбгэн Аюшеевэй звено үндэр ургасын түлөө тэмсэнэ

Адуу малдаа садхалан тэжээл бэлэдхэжэ, 1945—46 онуудай убэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын зорилгоор, Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой үтэлhэн член Базар Аюшеев гэгшын хүтэлбэрилдэг звеногойхид сабшалан hайжаруулха хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Эдэнэр хабар бүри эртэ, саhа мульhэнэй гэдэжэ эхилхэтэй хамта уhалуури хэхэ бүхы хэмжээнүүдые хараалhан ба мянга hайса гаран гектар сабшалангай хуушан хагда галдажа үгы хэhэн байха юм. Тиигэжэ хэдэн жэл соо уhалагдаагүй байhан сабшалангые шэнэ малтагдаhан hубаг канавануудай хүсөөр уhалаа.

Уhан голдо хаалтануудые түхсэрхэ ба hубаг канавануудые заhабарилха хэрэгтэ 35 кубометр модон, 30 кубометр шэлбэhэ бургааhан, 15 кубометр шулуу бэлэдхээ. Тиигэжэ 5 хаалтанууды, 12 километр утатай hубаг канавануудые түхеэрэн заhабарилжа, 300 гаран гектар сабшалан уhалhан байна. Гадна 5 километр утатай хуушан канава заhабарилагдаа.

Колхозой огород уhалхын тулада энэ бригадын гэшүүд 6 километр утатай hубаг канава заhабарилhан байха юм.

Үтэлhэн колхозник Аюшеевэй хүтэлбэрилдэг звеногой оролдосотой хүдэлмэриин ашаар Молотовой нэрэмжэтэ колхозой сабшалан hайнаар ургажа, үндэр ургаса хуряаха аргаболомжо олгобо. Тиигээд байхадаа, тус колхозой гэшүүд бүхы сабшалангаа зүбөөр хэрэглэжэ, ургаса ногооень түргэн ба гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха болоно.

Н. КОДУНСКАЯ.

Агрегат хоорондын социалистическэ туhаламжа

Хэжэнгын машинно-тракторна станциин комбайнова түрүү агрегадууд тарияхуряалгада бэлэн болоод, гээгдэнги агрегадуудай заhабарилгада социалистическэ туhаламжа үзүүлжэ байнхай.

Нүхэд Ринчинов, Гомбоев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг агрегадуудай комбайнернууд өөhэдынгөө комбайнуудые июниин 25-да эрхим шанартайгаар заhабарилжа дүүргээд, ондоо агрегадуудта социалистическэ туhаламжа хүргэжэ байха юм.

Тэрэшэлэн Агафон Федотов, Клим Афанасьев гэгшэдэй агрегадууд заhабарилгаа гол түлэб дүүргээ.

hаяар үшөө хэдэн агрегадуул заhабарилгаа дүүргэхэнь.

З. ЛУБСАНОВА.

ВЛКСМ-эй обкомой IX пленум

Июлиин 1—2-то комсомолой Бурят-Монгол Обкомой IX пленум болобо. Тус пленум болбол «ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XIII пленумэй шиидхэбэриин хэрзэргээр дүүргэгдэжэ байhан тухай» нэгэ асуудал зүбшэн хэлсэhэн байна.

Энэ асуудал тушаа элидхэл хэлэhэн ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Семёнов** республикын комсомольско организацинуудта комсомолой ЦК-гэй пленумэй шиидхэбэриие али хэрээр ойлгуулжа ба дүүргэжэ байhан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй пленумэй hүүлээр комсомольско организацинуудай дэргэдэ ВКП(б)-гэй историие шудалха 36 кружок ба 318 политhургуули шэнээр байгуулагдажа, тэндэ хамта 4.965 хүн hуралсажа байна. Олоншог клубууд, уншалгын байшангуудта комсомолецууд журам гурим бии болгожо, культурна хүдэлмэриие hэргээhэн байха юм. Мүнөө жэлдэ зунай профсоюзно-комсомольско кросс урда урдынхиhаа эмхитэй hайнаар үнгэрбэ.

Хабарай тарилгын үедэ 141 залуушуулай тракторна бригада болон 120 комсомольско звенонууд хүдэлмэрилhэн байна. Манай эндэ 153 залуу плугшад ВЛКСМ-эй обкомой ба БМАССР-эй грамотануудаар шагнагданхай. 111 плугшадта «Республикын эрхим плугшан» гэhэн нэрэ олгогдоо.

Зүгөөр, республикын зарим комсомольско организацинууд ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XIII пленумэй дүнгүүдтэ зорюулагдаhан суглаануудта баталан абаhан түсэбүүдые бодото дээрэ дүүргэхэ ябадал угаа ехээр унжагайржа байна. Энээн тухай нүхэр Семёнов болон тэндэ үгэ хэлэhэн хүнүүд шүүмжэлжэ хэлэhэн байгаа. Пленум дээрэ үгэ хэлэгшэдые нэрлэбэл нүхэд Бадмаев (Кудара), Гергесов (ПВРЗ), Ерёменко (Мухаршэбэр), Комиссаров (Бабушкин город), Гумпылов (Сэлэнгэ), Шадрина (Кабанск), Свирелкина (Зэдэ, Улымжиева (Аха) гэгшэд болоно.

Пленум болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XIII пленумэй шиидхэбэриие дүүргэхэ тушаа областной комсомольско организациин хүдэлмэридэ бии байhан дутуу дунда зүйлнүүдые зайлуулхаар эрид шанга хэмжээ абахыень ВЛКСМ-эй обкомой, горкомой, райкомуудай, айкомуудай бюро болон эхин комсомольско организацинуудhаа эриhэн байна.

27 плугаар пар хахална

КЫРЕН. **(Телефоноор абтаба).** Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз хабарай полевой хүдэлмэридэ эрхим шанартайгаар бэлэдхэhэнэйнгээ ашаар тарилгаяа богонихон болзор соо дүүргэhэн юм. Полевой хүдэлмэридэ ябадаг эндэхи колхознигууд Эхэ орондоо элбэг ехэ талха тарияа үгэхын түлөө унтаха үргэhэгүйгөөр ажаллажа гараа. Тиин, 1946 оной үндэр ургасын түлөө эрид шууд тэмсэжэ эхилбэ. Тарилгаяа дүүргэhэн дары тус колхозой 27 плугшад парта гараа. Эдэнэр дүрбэн үдэр соо 110 га эрхим шанартайгаар хахалба.

Пар хахалжа байhан эдэ колхозууд хүдэлмэреэ түргэн ба эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө барандаа мүрысөөд, үндэр бүтээсэ, эрхим шанар туйлахын зорилгоор, мори унаа болон зэр зэмсэгүүдээ hайнаар абажа ябанад.

Түрүү бригада пар бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэбэ

БАЙКАЛО-КУДАРА. **(Манай информаторhаа).** Тарияанажалай талаар республика дотор түрүү зэргэдэ тоологдодог «Майн 1» колхоз тарилгаяа шиидхэhэн дары срэхэ жэлэй үндэр ургасын үндэhэ hуури болохо пар хахалжа эхилhэн байна. Тарияанажалайнь нэгэдэхи бригада колхоз соогоо эгээл түрүүлэн 295 гектар пар эрхим шанартайгаар бэлэдхэжэ, даалгабаряа болзорhоо урид дүүргэбэ.

Тэрэшэлэн «Красный партизан», Пушкинай нэрэмжэтэ колхозуудай тарияанажалай бригаданууд эртын пар бэлэдхэхэ түсэбүүдээ дүүргүүтэй байна.

Наранай хиртэлгэ тухай

Байгаалиин гайхалтай hонин зүйл болохо наранай хиртэлгэ хадаа байгша 1945 оной июлиин 9-дэ болохо юм. Энэ хиртэлгэ СССР-эй Европодохи хубида ба тэрээндэ хабаатай Сибириин оршондо харагдаха байна.

Юун дээрэhээ наранай хиртэдэгынь мүнөө хүн бүхэндэ элитэ. hара газарые тойрон эрьежэ ябахадаа наран газар хоёрой дунда орошожо, бидэнhээ бэеэрээ нарые халхалдаг. Эртэ урда сагта хиртэлгын ушар удхые мэдэхэгүй хүнүүд, гэнтэ, гэгээн сагаан үдэр дунда наранай бүрүүлтэн харанхы болоходо айхабтар ехээр айдаг hүрдэдэг байhан бэлэй. Ойро зуурын саг соо наранай хиртэлгые ба хэды соо хиртэхыень уридшалан тодорхойлжо болохо гэжэ хүн мэдэхэгүй байhан дээрэhээ, наран дахяад гэрэлтүүлхэеэ болижо унтаршаба гэжэ hүрдэдэгшье байгаа. Хүн зон тиимэhээ газар дэлхэйн байдал дүүрэбэ, галаб эрьежэ ерэхэнь гэжэ ехэ хүл мүр алдан тэшхээн хүлгөөн болошодог байhан юм.

Хиртэлгын шалтагаание эртэ урда сагта гансахан лэ астрономи шудалhан эрдэмтэ мэдэлшэд хадаа hара наранай хүдэлсөөр мэдэхэ ба уридшалан хэлэхэ, тэрэ ушаралай хэзээ болохые уридшалан хэлэдэг байгаа. Тэдэнэй хэлэhэн ёhоор, хиртэлгын болохые хараашад, тэдэ эрдэмтэ «мэдэлтэй зон» тиимэhээ бурхан уридшалан дуулгана, тэдэндэ хамаг юумэд булта элитэ харагдана гэжэ хүнүүд ойлгодог ба тэдэнhээ айжа үгыень дууладаг байгаа.

Хиртэлгэ хэды соо үргэлжэлхэб, хэды сагта hара наранай бэеые халхалжа эхилхэб, хэды болоод байхада алад гаража үнгэрхэб, ямар газарнуудта наранай хэды шэнээн халхалагдаhые ажаглажа болохоб, газар дээрэ хэды сагта хиртэлгын hүүдэр үзэгдээд. хэды сагта газарhаа халин арилхаб гэхэ мэтын мүнөө хиртэхэ хиртэлгые эрдэмтэд уридшалан хэлэжэ үгөө. Эдэ бултадаа эрдэм наукын мэргэн бодолой хэды шэнээн ехэжэн ургаhые харуулна.

hара бүхэли 27 хоног соо газарые тойрон эрьенэ гэжэ эрдэмтэд элирүүлээ. Юундэ хиртэлгэ hара бүридэ харагдадаггүй, жэлдээ 2—3 удаа үзэгдэнэб. Юундэб гэхэдэ, hара хадаа газарай нарые тойродог хэмжээнhээ ондоо замтай байдаг байна. Иимэ ушарhаа 30 хоног бүри hара газар наран хоёрой дунда ороходоо, нэгэн хадаа hүүдэрэйнгээ дээгүүр үнгэрхөөр гү, али доогуур алад гарахаар байдаг байна.

Наранай хиртэлгэ хадаа hарын газар наран хоёрой тэг дунда орожо өөрөөрөө газар дээрэ байгшадhаа нарые халхалха үедэ болодог байна.

Наранай хиртэлгэ гээшэ эрдэм наукада айхабтар ехэ hонирхолтой юм. Тэрэ хадаа газарта наранай үгэдэг хамаг нүлөөе, зарим гэрэлтэ одоной байдалые ба тэдэнэй хүдэлхэ зам шэг мэдэхэдэ хэрэгтэй. Иимэл ушарhаа наранай хиртэлгэ бүхэн бүхы дэлхэйн эрдэмтэдэй hанал бодолые hонирхуулан татадаг байна. Энэ оной июлиин 9-нэй хиртэлгые ажаглахаар мүн лэ олон экспедицинууд эмхидхэгдэhэн байна.

Сортавала (Сердоболь), Лодейнын тала, Бабаево, Бынск, Ярославль, Иваново, Павлово, Ардатов, Чапаевск, Эмба, Аральск, Кзыл-Орда ба бэшэ-бэшэ СССР-эй районууд ба городуудаар наранай дүүрэн хиртэлгын зурууд hудал үнгэрхэ байна.

Дутуу хахад хиртэлгэнүүд манай Советскэ Союзай олон газарнуудаар харагдаха.

hарын hүүдэр хойто Америкада 15 час 14 минутада харагдаад, Ферганска областиин Андижан шадархи газарhаа Москвагай сагаар 17 час 41 минутада үзэгдэхэ.

hараар халхалагдаагүй наранай хубиин хэды бишихханшье hаа юрын нюдөөр хаража болошогүй hаруул тодо байдаг. Тиимэhээ нюдэнэй хараае муудхаажа болохо юм. Ушар иимэhээ тусгаар приборoop гү, үгышье hаа жэгдэхэнээр ба зузаанаар тортогдоhон шэлээр хараха хэрэгтэй.

ХИЛЫН СААНА

АНГЛИЙСКА ПРАВИТЕЛЬСТВО НАЦИОНАЛЬНА НЭГЭДЭЛЭЙ ПОЛЬСКО ПРАВИТЕЛЬСТВЫЕ ТООhОН БАЙНА

ЛОНДОН, июлиин 5. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэхэнь хадаа, Англиин гадаада хэрэгүүдэй министерство мүнөөдэр доро дурсагдаhан мэдүүлгэ тунхаглаба:

«Нэгэдэмэл Королевствын Тэдэ Дээдэ түрэлтын Правительство хадаа мэнэ hаяхан Варшавада байгуулагдаhан Национальна Нэгэдэлэй Польско Саг зуурын Правительствын премьер-министрhээ хуулита мэдээсэл абаhан байна гэбэл июниин 28-да шэнэ правительство байгуулагдажа, тэрэнь польско асуудал тушаа Крымскэ Конференциин шиидхэбэриие хүсэд зүб гэжэ тооhон байна гэбэ. Тиихэдээ дипломатическа харилсаатай болгохо тухай гүйлтэ хэгдэhэн байгаа. Тэдэ Дээдэ түрэлтын Правительство хадаа Национальна Нэгэдэлэй Польско Саг зуурын Правительство байгуулагдаhан хадань, тэрэниие hайшаан амаршална. Холбоото Штадуудай правительствотай дүүрэн зүбшэжэ, Тэдэ Дээдэ түрэлтын Правительство хадаа Национальна Нэгэдэлэй Польско Саг зуурын Правительствые тоогоод, тэрээнтэй дипломатическа харилсаатай болохые зүбшөөнэбди гэжэ Осубка-Моравскида мэдээсэhэн байна».

ПОЛЬСКО ЭМИГРАНТСКА «ПРАВИТЕЛЬСТВО» ЛОНДОНСКО РАДИОГООР МЭДЭЭСЭЛ ТАРААХАА БОЛИБО

ЛОНДОН, июлиин 5. (ТАСС). Польско эмигрантска «правительство» июлиин 5-hаа хойшо лондонско радиогоор мэдээсэл тараахаа болибо гэжэ лондонско радио мүнөөдэр дамжуулhан байна.

АНГЛИДА ПАРЛАМЕНТСКА hУНГУУЛИ ЭХИЛЭЭ

ЛОНДОН, июлиин 5. (ТАСС). Мүнөөдэр Англида парламентска hунгуули боложо эхилбэ гэжэ Рейтер агентствын шэнжэлэл бэшэгшэ мэдээсэнэ. Тэрэнэй хэлэhээр хадаа, июлиин 5-ай үглөөгүүр эхилhэн голосовани айхабтар аалиханаар ябажа байна, hунгуулиин үдэртэ урдань эдибхитэй байдаг аад, мүнөө тиимэ бэшэ байhан хадань, Англида байгаа американецууд тэрэниие хаража ехээр гайхана.

США БОЛБОЛ НАЦИОНАЛЬНА НЭГЭДЭЛЭЙ ПОЛЬСКО САГ ЗУУРЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫЕ ТООБО

ВАШИНГТОН, июлиин 5. (ТАСС). Президент Трумэн болбол Холбоото Штадуудай Правительство болбол Национальна Нэгэдэлэй Польско Саг зуурын Правительствые тообо гэжэ мэдээсэhэн байна. Трумэнэй хэлэhээр хадаа, Артур Блисс Лэйн гэгшэ Польшодо hууха элшэн сайд болоод томилогдоод, тэрэ хадаа удаадал hаа мэнэ hаяар Варшавада ошохоор мордохонь гэнэ.

АМЕРИКАНСКА БА АНГЛИЙСКА СЭРЭГҮҮД БЕРЛИНДЭ ОРОБО

БЕРЛИН, июлиин 5. (ТАСС). Бүгэдын мэдэhээр хадаа, айхабтар шанга байлдаануудые хэhэнэйнгээ hүүлээр советскэ сэрэгүүд «Ехэ Берлинэй» районние эзэлээд байhан аад, мүнөө СССР, Англи, Америкын Холбоото Штадууд болон Францин правительствонуудай хоорондоо хэлсээ баталhанай ёhоор, союзна эзэмдэлгын зоононууд болоожо хубаагдаха ушартай.

Үсэгэлдэр үглөөнhөө эхилэн генерал-майор Паркс түрүүтэй американска армиин частьнууд Берлинэй баруун районд орожо захалаа. Мүн тиихын хажуугаар, Ехэ Берлинэй районд генерал-майор Лайн түрүүтэй английска частьнууд орожо эхилээ.

НЭГЭДЭМЭЛ НАЦАНУУДАЙ УСТАВЫЕ ШТАДУУДАЙ ГУБЕРНАТОРНУУДАЙ КОНФЕРЕНЦИ hАЙШААН БАТАЛБА

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 5. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэхэнь хадаа, штадуудай губернаторнуудай конференци болбол Нэгэдэмэл нацануудай Уставые нэгэн дуугаар hайшаан баталаад, тэрэниие сенат түргэнөөр ратифицировалха ёhотой hэн гэжэ эрилтэ хэбэ.

Үхибүүд ба эхэнүүдые бүгэдэниитын анхаралаар хүреэлэе!

В. МОНКЕТОВ, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ.

«Түрэхэ эхэнэрнүүдтэ, олон үхибүүдтэй ба эрэгүй эхэнүүдтэ гүрэнэй туhаламжа ехэ болгохо тухай, эхэнүүдэй ба үхибүүдэй байдалые hайжаруулха, «Эхэ героиня» гэжэ хүндэтэ нэрэзэргэ тогтоохо ба «Эхын алдар» гэжэ орденууд ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудые бии болгохо тухай» ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түүхэтэ Указ гаргагдаhанhаа хойшо мүнөөдэр нэгэ жэл гүйсэбэ.

Советскэ правительство ба манай большевистскэ парти болбол үхибүүдые ба эхэнүүдэй ажабайдалые hайжаруулха тушаа саг үргэлжэ анхарал оролдолгоёо табидаг байна. Советскэ гүрэнэй дээдэ органой энэ түүхэтэ Указые дүүргэлтэ болгожо, советскэ болон ажахын эмхи зургаанууд, тэндэхи партийна организацинуудай халуун туhаламжатайгаар үнгэрэгшэ үедэ нилээдгүй ехэхэн хүдэлмэри хэбэ.

hүүлэй мэдээгээр, манай республикын арба ба арбаhаа дээшэ үхибүүдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн 41 эхэнүүд «Эхэ героиня» гэhэн хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэхөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ табигдаа. Тэдэнэй 6 эхэнүүд энэ хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэнхэй. Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар, тэрэнэй үмэнэhөө 107 эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи зэргын орденоор, 233 эхэнүүдые 2-дохи зэргын орденоор ба 508 эхэнүүдые 3-дахи зэргын орденоор шагнаба. Мүн I ба II зэргын «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар 1.813 эхэнүүд шагнагдаа.

«Эхэ героиня» гэжэ хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэhэн эхэнүүдэй дунда 13 үхибүүдые түрэhэн аад, 10 үхибүүдые хүмүүжүүлhэн Елена Михайловна Посольская, 11—11 үхибүүдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн Акулина Васильевна Хомякова, Надежда Иннокентьевна Худякова, Татьяна Ивановна Рысева, 10—10 үхибүүдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн Александра Ивановна Соскова, Раиса Ксенофонтьевна Овчинникова болон бусадые тэмдэглэхэ шухала гээшэ.

Ургажа байгаа залуу үеынхидые большевистскээр хүмүүжүүлхэ тушаа ажаүйлэдбэриин предприятинуудай, учрежденинүүдэй болон колхоз, совхоз ба МТС-үүдэй дэргэдэ ... үхибүүдэй ясли болон садуу нээгдээ. Үнгэрэгшэ үе соо нарай нялха үхибүүдтэ туhаламжа болгон 360 мянган түхэригэй бүд эд, эдихэ хоолой зүйл болон хубсаhа хунар үгтэhэн байна. Тэрэшэлэн 12.000 үхибүүдүүд санатори ба пионер лагерьнуудта энэ зунай үедэ амаржа, бэеынгээ тамир тэнхээе hайжаруулха байна.

hургуулиин наhанай үхибүүдэй амарха 11 байшан нээгдэжэ, тэндэ 1.177 үхибүүд амарха юм. Энэ байшангуудта зорюулагдажа гүрэнэй бюджедhээ 4.343.000 түхэриг hомологдобо. Олон үхибүүдтэй ба эрэгүй эхэнүүдтэ тэдхэмжэ болгогдон үнгэрэгшэ үе соо 1.694.100 түхэриг үгтөө. Нарай үхибүүдые бариха оройхо хэрэгтэ зорюулагдажа бүд эд, хүнжэл, дотор хубсаhа гэхэ мэтын зүйлнүүд багашуулда худалдаа наймаанай эмхизургаануудаар үгтэhэн байгаа. Мүн тэрэшэлэн хубсаhа хунар, гутал гэхэ мэтын туhаламжа ехэхэн тоогой хэмжээгээр үгтөө.

Олон үхибүүдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые орден ба медальнуудые олгохо тушаа зохёогдодог хэрэгые олонхи ажалшадай депутадуудай аймагай Соведүүдэй Исполкомууд алдуу эндүүгүйгөөр, саг болзор сооньбэлэдхэжэ, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ хүргэдэг болоо. Энэ гүрэн түрын шухала хэрэгые Курумканай аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Гармаев), Хориин аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыбикжапов), Баргажанай аймгүйсэдком түрүүлэгшэнь нүхэр Карпов) ба Ахын аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Аюшеев) тон харюусалгатайгаар хандажа зохёохоhоо гадна, тэрэнээ ямаршье hаадгүйгөөр дээдэ органуудта хүргэдэг байха юм.

Тиибэ ябашье энэ шухалын шухала хэрэгтэ зарим аймгүйсэдкомууд тон харюусалгагүйгөөр хандана. Олон үхибүүдтэй эхэнүүдэй орден ба медальнуудые абаха тухай гүйлтатайгаар хандаhан мэдүүлгэнүүдые саг болзор сооньхаража үзөөд, ямаршье hаад түбэггүйгөөр обор нобшо ябадал гаргангүйгөөр хэрэгынь зохёохын орондо, тэрээндэ hаад түбэг татажа, ноёрхог заншал гаргадаг баримтанууд үзэгдэнэ. Тус Указай ёhoop олон үхибүүдтэй эхэнүүдэй оруулhан мэдүүлгые хоёр неделиин болзор соо хаража үзэхэ байбашье hаа, энэ заабариие бэелүүлдэггүй аймгүйсэдкомууд бии.

Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймгүйсэдком түрүүлэгшэнь нүхэр Помолов), Яруунын аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Аюшеев), Түнхэнэй аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Бурлаков), Закаменай аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Хубанов) болон бусад олон үхибүүдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдэй мэдүүлгэнүүдые саг болзор сооньхаража үзэхэhөө байтагай, тэдэ эхэнүүдтэ хэрэгтэй болохо документнүүдые олохо хэрэгтэнь туhалдаггүй, хэдэн недели ба hараар стол соогоо даража байдаг юм. Теэд, нэрлэгдэhэн аймагуудай ВКП(б)-гэй айкомууд иигэжэ обор нобшоор хүдэлмэрилдэг харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлмэриие шалгажа үзөөд, тэрэниие усадхаха талаар ёhотой хэмжээ-ябуулганууды абадаггүй байхань саашадаа тэсэхын аргагүй болоно.

Зарим ажаүйлэдбэриин ба ажахын эмхи зургаануудай, түбхын түрүүндэ, худалдаа наймаануудай эмхи зургаанууд түрэхэ болоhон эхэнэрнүүдтэ, мүн хүхөөр үхибүүдтэй эхэнүүдтэ эдеэ хоолой зүйл болон бүд эд, хубсаhа хунар үгэжэ туhалха тушаа правительствын заабариие дүүргэдэггүй байхаhаа гадна, тэдэ эхэнүүдтэ үгтэхэ ёhотой нормыень хаhаха гү, али хэдэн hараар үгэнгүйгөөр хосоруулха ушарнууд үзэгдэнэ.

Ушар иимэhээ нютагуудтахи советскэ органууд болбол правительствын энэ тогтоолой хэрзэргээр бэелүүлэгдэжэ байhан тушаа үлэр бүри хиналта шалгалта хэжэ, тэндэ элирүүлэгдэhэн дутуу дунда зүйлнүүдые тэрэ дары усадхаха тушаа тодорхой хэмжээ-ябуулганууды абаха үүргэтэй.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ. ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Н—03893. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.